

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZAMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért minden közlés után: 6 fillér (3 krajczar) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.
fél oldal ... » 16.— | nyolczad oldal » 4.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

A magyarországi róm. kath. tanügy központi irodája.

A központból kiinduló tagozatnak legszebb mintája a kath. egyház hierarchiai szervezete.

Róma az egység kifejezője mindenben, a mi a hitélet fejlesztését, az ember valódi rendeltetését előmozdító eszmék elbírálását, életbeléptetését illetik. Róma a központi erő, a sziv, melyből a verkeringés kiindul és megújul. Bármerre menjünk is, bármily intézményt vegyünk is vizsgálunk alá, mindenütt és mindenben egy-egy körben bővülő egészet lelünk föl, melyek mint párhuzamosan haladó körök fogják körül azt a helyet, melyet Krisztus helytartója foglal el.

Hazánkban a katolicizmus hierarchiai szervezete egy herceg-primás élén, három érseki tagozatban, 24 püspökségre van osztva. De am azért egy egészet képez, melynek központja Esztergom, a mely körül domborodik ki a magyar nemzet katolicizmusa.

Ismeretes dolog előttünk, hogy az 1848. évi XX. t.-cz. alapján a katolikusok önkormányzata (autonómiaja) érdekében hatalmas mozgalom indult meg nem kisebb czélből, hogy az egyház küléletének belkormányzatába a világi hívőket is bevonja. A czélnak lényege pedig nem más, mint az egyház élete és működésének fejlesztése szempontjából az érdekközösséget fölélnkíteni, hogy benne a hovatartozandóságból eredő kötelességtudat a világi hívőkben fölélesztessék.

Ezen mozgalomban két alapra találunk és pedig az egyik, a mely szerint az autonómia egyházmegyéinkint, a másik pedig, a mely szerint az egységesen, egy központba futva, országos egységesen szerveztessék.

Ma az utóbbinak vagyok híve már csak azon szempontból is, hogy a katolicizmusnak nemzeti egysége jobban kidomborodhassék, más részről pedig az önkormányzat adta jogot és kötelességek általánosabbá, közérdekűbbé váljanak. Az egyház külső és belső élete fölötti gondoskodás

mindenivé kiterjedjen, mindenütt közérdeket keltsen.

Az országos alapra fektetett autonómia egyik leglenyegesebb intézménye az *országos tanács*. De ennek tekintve ügykörét, föltétlenül szűksége van egy oly központi intézményre, a melynek keretében minden föllelhető legyen, a mi a kath. ügyekre vonatkozik. Ezen ügyek között kétségtelenül első helyen áll a tanügy, mint a mely legkiválóbb gondoskodását kell hogy képezze az önkormányzatnak.

Ebből kiindulva mi sem szükségesebb, mint egy oly központi irodának föllállítása, mely minden tekintetben rendelkezésre álljon ez országos tanácsnak és pedig olyképen, hogy ott a tanügyi összes ágazataira vonatkozó dolgok részletesen és együttesen föllelhetők legyenek; de rendelkezésre álljon a tanférfiaknak is, kik akár az egyesületi, akár személyi ügyekben vennék is igénybe szolgálatát.

Természetesen a népoktatási intézetek egy külön csoportot képeznének, a melyben csakis a népoktatási intézetekre s azok tanterőire vonatkozó dolgokat foglalnának magukba. Ez képezné a tanítók központi irodáját is együttal.

Ügyköre kiterjedne: 1. A Népnevelőnek, mint hivatalos lapnak szerkesztésére. 2. A kath. tankönyv-irodalom fejlesztésére és pedig akként, hogy a kath. tankönyvek mentől szélesebb körben való használatra terjedjenek, mi végből bizományi viszonyba léphetne a Szent-István-Társulattal és jó nevű kath. könyvkiadókkal. 3. Az országos tanügyi statisztikai adatok összeállítására, mi végből föltétlen kellékül kellene bírnia a népoktatási intézetek összes vagyonát, személyzetét magába foglaló törzskönyveket, melyeknek egyébként másodpéldányai minden egyházmegyében külön-külön volnának összeállítandók. 4. Az egyesületi életre vonatkozó ügyvitelre, mely mint közvetítő kapocs szolgálna a tanügyi tanács gyors és eredményes munkásságának fejlesztésére az alsóbb egyesületekkel szemben. 5. A tanítók országos segély alapjára a nélkül azonban, hogy esetleg

az alapok kezelését magának tartaná fenn. 6. Egy létesítendő s a kath. iskolák fölsegélyezésére szolgáló alap kezelésére s végre 7. személyi ügyekre, melyekben fővebb fölvilágosítások, útbaigazítások adatának azok részére, kik e végből a központot fölkeresnek.

Ezen, mondjuk csak hét ügykörre terjedő központi tanügyi irodához azután tanferfiak által kitöltendő állások rendszeresítésére is szükség van, mi végből ennek föntartásáról az autonomia gondoskodik a közös jövedelmi forrásokból. Az iroda vezetésére egy dignitarius egyházi és egy világi igazgatóból és több tagból álló hivatalos és tanferfiakból álló személyzet volna megbízva, melynek az igazgatóit a tanügyi tanács tagjai közül, az autonomia országos tanácsának előterjesztésére a hercegprimás, a többi tagjait minden egyházmegye püspöke külön-külön a százashozottság tagjaitól nevezne ki, így léven képviselve egy intézményben az összesség.

Ez volna tehát a tanítók központi irodáját is magába ölelő központi iroda szervezete. A melyeket hogy föl kell állítani az autonomia tényleges életbe léptetése alkalmából, az kétségtelen annál is inkább, mert a nélkül a tanügyi kormányzat egysége, egyöntetősége egymásra ható érdekösszege ki van zárva, ha csak azt nem akarjuk, hogy népoktatási intézeteink fölötti gondoskodásunk abban a régi gondatlanságban maradjon meg, melynek előttünk érthető eredményei iskolánk elállamosítása. Holott másként lesz az, ha a tanügy országos központot kap, melynek hivatalos személyzete valóságos őrségét forja képezni a kath. népoktatásnak és számonvevő székét az országos tanácsnak, melynek az adatok megszerzése szempontjából rendelkezése alatt áll.

De hát, de hát ez még a jövőben volna, ha volna, holott nekünk már most égető szükségünk van a központi irodára.

Igaz, azt az általam tervezett központi irodát egy kis jóakarattal föl lehetne állítani s így adandó alkalommal csak bekezelésre szorulna a léendő autonomiába, de nagy baj az, hogy fölállításának, föntartásának költségét nincs a ki fedezze, t. i. akkora összegben, mint a minőre a fönti tervezet föntartása azt előirányozná. Miért is, ha egyelőre ily nagyobb szabású szervezet beállításáról le is kell mondanunk, nem szabad lemondanunk a tanítók központi irodájáról, mely kisebb méretben fölállítva, magját képezné a nagyinak és sok tekintetben előmunkálattal teljesítene amannak. Nem szabad pedig lemondanunk azért, mert 1. a kath. tanítói kar egységes, tehát központi szervezetbe való szükségszerű tömörülése; 2. a tanítóknak kath. szellemben és érületben való és egymásra ható fejlesztése; 3. a kath. tanítók anyagi érdekeinek előbbre való vitele és 4. a felsoroltak által a kath. tanügynek fölviragoztatása céljából kívánatos alapindokok egyenesen megkövetelik, sőt kényszerítik a központi irodának mielőbbi fölállítását, életbe léptetését.

Mert valamint az iskola vezetésénél örök axióma

az, hogy az iskola én vagyok, t. i. a tanító, azonképen a kath. népoktatásügy fejlesztésénél a tanítói karra mondható, hogy ő képezi a kath. tanügyet. És ez nem nagyítás, nem frázis, hanem olyannyira tapasztalatokból merített igazság, melynek legszebb, legtanulmányosabb pedantja: az állami tanítók szerves egysége: egységes egy cél felé törekvő működése és minden irányban előtörő eredményessége mindabban, a mit ki akarnak vinni.

Nem a tanügyi kormányzat a lelke az állami iskoláknak, hanem ezek tanítóinak összessége, együttérzése, egy akarata, egy törekvése. E törekvésben a kath. tanítói kart megrátolni egyenlő a kath. tanügy veszélyeztetésével, mert az a kath. tanítói kar ép úgy lelke akar lenni annak az ügynek, melynek szolgálatában van, mint amaz a magának: mi végből nem térhetni ki ama jogos kívánattól, hogy lelki erejének összességét egy központból, egy szívből meríthesse.

Am álljanak paloták rendelkezésre, fényes dotációk s a kötelességteljesítés ellenőrzésére a legnagyobb szigor alkalmaztassék, mind hiába! ha a tanító lelkiülete nem az, a mit a működés terének jellege megkíván. Ezt a kath. tanítói lelkiületet kell minden irányban megóvni és erősíteni, mert csak így van biztosítva a kath. tanügy Krisztusi állaga és lényegének áthasonítása a kath. társadalomra nézve.

Tehát addig is, míg a nagyobb szabású központi tanügyi iroda szervezetének és létesítettének egy kisebb kaliberű központi iroda fölállítását kell sürgetnünk és pedig akként, hogy a tanügyi tanács, mint közohajt magától téven az ügyet, egy fölirattal járulna a nagyméltóságú püspöki kar elé, a melyben kegyes engedélyt és anyagi támogatást kérné a központi iroda fölállítására céljából. (Ez már megtörtént. Szerk.)

A mi az anyagi támogatást illeti, egyházmegyéinkint volna arányosan megállapítandó, melyből a több tagból álló központi személyzetnek évi dotációja kerülne ki. A többi kiadások pedig könnyen megtérülhetnének oly nyomtatványok előrusításából, melyekre minden iskolának szüksége van. Ilyenek az évi iskolai jelentések, díjlevelek, költségvetések, számadások, tanító és iskolaszéki választások jegyzőkönyvei stb. (Ezen nyomtatványok általam szerkesztve már forgalomban is vannak.)

A mi pedig a központi iroda személyzetét illeti, egyházi igazgatója volna a Szent-István-Társulat igazgatója; világi igazgatója pedig a «Népnevelő» szerkesztője, kiknek mindegyike a jelenben nagy szabású országos hírű és agilis tagja a kath. tanügynek; ügyvivő személyzete volna a kiváló egyházi és világi tanerők, kiket a tanügyi tanács előterjesztésére, érsekmenyénkint I—I-et kiválasztva, a hercegprimás nevezne ki.

Hogy mit nyerne vele a kath. tanügy, az már az indokolásból is kiviláglik és csak arra terjedhet utólagos kijelentésem, hogy miután a szellem, az érület a leghathatósabb öserő, a kinek szive-

lelke tudatában van a kath. tanügynek hathatós fejlesztő és a nemzeti célok elérésére leghatékonyabb ereje és befolyása, az nem zárkozhatik el a tanítóknak az egyházi és a magyar nemzeti élet fejlesztésére irányuló együttes és áldásos törekvésétől, melynek: *«én vagyok az iskola»* a legerősebb indoka.

S ha valami, úgy ez megérdemli az áldozatot, mert a kath. tanítók kath. érzelte nyilatkozik meg benne.

Nem személyekre vonatkozó hatalmat kérünk, hanem igenis az általunk tervezett utaknak kitértetését és föntartását arra nézve, hogy mi katolikus tanítók, tanérek szellemi és érzelmi hatalmunkat egy központból kiinduló erőnek segítségével mindenütt és eredményesen érvényesítsük, hol a kath. tanúgyról, a kath. nevelésről, a vallás-erkölességi alapon álló magyar nemzeti kultúráról van szó.

Adjja Isten, hogy szavaim ne a pusztában elhangzott szavak legyenek! *Bertalan Vince.*

A kereszt joga a nevelésben.

A közoktatásügyi költségvetés tárgyalásáról, folytatólagosan szólva, az utókor számára a következőket örökítjük meg lapunk hasábjain abból az ügy tárgyalag, mint alakilag mintaszerűen szép beszédből, melyet Zichy János gróf orsz. képviselő, az egyetemi keresztkérdést érintve, a kereszt jogáról a nevelésben mondott.

T. képviselőház! A kereszt, mely a szenvedésnek és a szeretetnek szimbóluma, az én véleményem szerint egy örökké égő fátyla, a mely bevilágítja az emberiség útait. Ez az a talizmán, a mely azért értékes, mert az emberi szív érzelmelt nemesíti és az emberi gondolkodás szárnyalásán sarkal. Az ifjúság, t. képviselőház, mely eddig, fájdalom, nagyon keveset törődött az emberi lét magasabb problémáival és rendeltetésével, sőt kezdett már elveszni abban a labirintusban, a melyet a nagyvárosi életnek az érzékekhez nagyon is közel álló örömei alkottak meg számára, végre nemesak tanulni és tudni, de tényleg tanulni is akar. Érti már a generáció, hogy ha önmagát meg akarja menteni a társadalomnak, az államnak javára, úgy végre teljes egyensúlyba kell hoznia érzelmi világát értelmi világával. Tudja és érzi, hogy ha nem ragaszkodik jobban a hit vezető fonálához, a mely átkalauzolja őt az aránylag rövid életnek aránytalanul hosszú útvesztőjén, akkor, t. képviselőház, nem segíti őt sem a tudás, sem a legnemesebb érzelmek, a melyek között legelső helyre állítom a hazaszeretetet, nem segíti a nagy emlékekre való visszafordulás, mert előre és felfelé tör az ifju lélek, belép egészen a csillagok közé és ha ott a felhők között egy nagy tátongó űr helyett megláthatja a keresztet, akkor soha nem fogja magát elhagyni érezni; mindig erősnek tartja magát és vátmint a hajós, ki a felhőfözlányok között keresi azt a csillagot, a mely elvezeti őt a biztos

rév, a biztos part felé, épp úgy az ifjúság, a mely megkeresi és megtalálja és szívébe vési a keresztnek képét. Az életben mindig vigaszt és mindig segítséget fog találni abban, a ki az emberi élet két legnagyobb tényezőjét: a szeretetet és szenvedést a hitnek jelképeiben, a keresztnek jelével egyesítette.

T. képviselőház! Telítve vagyunk már a legkülönbözőbb egészségtelen velleitásokkal. A materializmus, a mely a szociális bajoknak is legnagyobb mérge, kezd már dűlni az ifjúság agyában és szívében. A minden áron való élvezni akarás és az anyagi örömöknek végeztel gyanút való odaállítása lassanként meg fog semmisíteni minden erkölességi alapot. Nem kötelességünk nekünk, t. Ház, a kik közvetve felelősek vagyunk az ifjúság jövőjeért, a kik felelősek vagyunk ezért első sorban hazánk érdekében, mondom, nem föladatunk-e minden módon oda hatni és oda törekedni, hogy ez az irányzat lehetőleg megszüntetessék? És én kérdem, t. képviselőház, nem bűn-e, hogy akkor a mikor az ifjúság félúton elébe jön a közoktatásügyi kormányzatnak, mintegy segítséget kérve tőle, amikor az ifjúság, a mely idáig fájdalom, keveset törődött lelki világának művelésével, maga azt kívánja, hogy a keresztnek jelvényét, a mely benne van a magyar koronában, a magyar ezimerben, a mely tehát a hazaszeretet érzelmének is apothéosisa, hogy ezt a keresztet helyezték vissza azokba a helyiségekbe, a melyek nagy részt létüket éppen a kereszt kultuszának köszönik; mondom, t. Ház, nem bűn-e ezt a kérdést, a mely tele van a legnemesebb eszménységgel, visszautasítani, visszautasítani akkor, midőn ezen kérdés teljesítésére megvan a jogalap? Kérdem, t. Ház, visszautasította volna-e a miniszter úr az ifjúság kérését, a mely esetleg azt célozná, hogy felséges királyunk képe helyeztessék el minden egyes helyiségben? Én nem hiszem. És a mikor arról van szó, hogy a királyok királyának képét kívánja az ifjúság, akkor megtagadhatná ezt a t. miniszter úr? Én ezt nem tudom elhinni. De ha ez mégis így volna, hát mivel indokolhatná ezt az igen t. kultuszminiszter úr? Nem érzi-e, nem tudja-e, hogy az a motívum, mely az ifjúságot ezen kérdésben vezette, a legnemesebb érzelmekre vezethető vissza, a szívnek legmélyiből ered, onnan, a hol a haza szent érzelmének gyöngyei vannak eltemetve? És, t. képviselőház, azt kérdezem, nem parancsol ez a fenkölt kívánság mindnyájunk részéről tiszteletet? Kérem feleljen meg erre a t. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr.

Nem folytatom tovább, t. képviselőház, okoskodásomat, a kérdés egészen világosan és átlátszóan áll előttem. Hogyha elismeri a t. miniszter úr elvben az egyetem alapjainak katolikus jellegét, hogyha becsülni tudja az ifjúság erkölességi érzésének föllángolását, akkor foglalkoznia kell még utólag is ezzel a kérdéssel. És hogyha szankezionálta volna is az egyetemi tanács véle-

ménvet, t. haz. meg fogja találni módját és lehetőséget annak, hogy az ifjuságnak ez a kérése valami módon teljesíthető legyen. Ha azonban a közoktatásügy vezetője bármi oknál fogva a jövőben is passzív akar maradni ezzel a kérdéssel szemben, akkor boesánatot kérek, de mindazt, a mit a t. miniszter úr az erkölcsök kultúrájáról azt, a mit az erkölcsi nevelés nagy fontosságáról mondott, én nem tekinthetem másnak, mint egy frázisnak, a mely hivatva van leplezni a mi nevelésünk és oktatásunk erkölcsi miseritét, hivatva van leplezni a kormányunk azt a fölfogását, hogy az ifjuság erkölcsi tartalmának értéket nem tulajdonít és hogy, t. képviselőház, a keresztényiséget nem tekinti egyébrek, mint egy történelmi határkönek, a feszület pedig legfőkébb egy emlék, a melyről az erkölcsi jelentőséget régen letörölte már az ügynevezett szabadelvű fölvilágosodás szelleme. Nem felekezeti viselkedés az, a mi belőlem beszél, mert méltóztatik tudni és méltóztatik ismerni a jogi fakultás véleményét. Ezt a tiszteletreméltó tésületet pedig felekezeti szűkeblüsséggel e tekintetben, azt hiszem, vádolni nem lehet, de nem is szabad. Én azt hiszem, hogy az egyetem katolikus jellege az ifjuságnak egy jogos kívánsága és a megszakadt jogfolytonosság helyreállításának szükségessége parancsolja azt nekünk, hogy az ifjuság ezen kérését teljes mértékben magunkévá tegyük. A miniszter úr véleményét még nem nyilvánította; várjuk közoktatásügyünk vezetőinek hozatát, a mely alkalmas és hivatva lesz bevilágítani azt a ködbeburkolt utat, a melyen a miniszter úr az ifjuság erkölcsi nevelését vezetni akarja.

Valamit a földrajz tanításáról a népiskolában.

Az első token kell megvetni az alapot, különösen a földrajzi oktatás vallás-erkölcsi irányu kidomborításához az által, hogy fölkeljük a minden-szer és jó iránt felekony zsenge gyermekkel kebelben a legszentebb hálaérzetet azok iránt, a kik hazát szereztek nekünk, de legfőképp a poságos Isten iránt, a ki azt annyi balszerencse, oly sok viszály daczára is, hosszú ezrederen át megtartotta nekünk s országunk partfogói iránt, ezek közt első sorban és legfőképp a boldogságos Szazanya, azután szent István, szent László iránt, kiknek halhatós közbenjárása, értünk, országunkért esdekli könyörgéseikre megtartotta. Azt a gyöngéd szeretetet, azt a meleg ragaszkodást, melyvel a szűkebb körü haza, a család, a szülői ház iránt viseltetünk, már itt törekednünk kell a *haz* szeretetével s végül az egész emberiség nagy családjának szeretetével összhangzásra hozni.

A szülőföld, annak környeke, a vidék, a járás és a megye (mely teljesen elég anyag a III. osztályban) ismertetésének körébe vonva tárgyalan-

dók a síkok, dombok, hegyek, völgyek, források, esermélyek, patakok, folyók, csatornák stb. ismertetése, ezeknek helyes térkép-elése és a vázlatosan készített térképről a fal- vagy kézitérképre való átvitele. Ennel löbbel terhelni a tanulót ezen a fokon nem volna megokolt eljárás.

A IV. osztály tananyagát képezné a megyék alkotta országos kerületek s az ezekből alakuló összhaza (Magyarország, ide értve a társországokat is) tárgyalása.

S hogy ez az összhaza, vagy mondjuk *honimertelés* szüntén meghozza a kívánt sikert, oda kell törekednünk, hogy azt is minél vonzóbbá tegyük. Ez okból nem állhat előadásunk önmagunkban száraz földrajzi fogalmak egyszerű föl-sorolásából, vagy egyes helynevek betanításából, hanem az ezeréves haza életében előforduló jelentősebb mozzanatok élethű eseteléséből, a haza történelmi nevezetességü pontjaihoz fűződő események méltatásából. Szóval: haladjunk az előző évfolyamban megkezdett úton. Meg kell értetnünk a gyermekekkel, hogy a mily kedves, nélkülözhetlen előttünk a szülői ház, a család, a község, a szülőföld, a szűkebb körü haza, mert élet, táplál bennünket, ép oly kedves kell hogy legyen az összhaza, az egekig nyuló bércezekkel kerített, viruló rónákkal, gazdagon termő síkságokkal megáldott Kánaán, ez a szép Magyarország, mely nem egy embernek, nem egy családnak, hanem ennél sokkal többnek: egy egész nagy nemzet-családnak, a magyar nemzetnek, melynek vallás, nyelvkülönbség nélkül, mindnyajan tagjai vagyunk, ad életet, közel 18 millió magyart táplál. Be kell mintegy bizonyítanunk a gyermekek előtt, sőt többet mondok: éreztetni kell velök, hogy az összhaza ugyanazokkal a jókkal, ugyanazokkal a kedves dolgokkal lát el bennünket, mint a minökben a család, a szülői ház, a szülőföldünk részseit: az édes magyar haza ép oly szeretettel öleli keblére az egész magyar nemzetet, mint a mily szeretettel teszi ezt az édes anya bármelyik gyermekével. Szóval, éreztetnünk kell a hazát, ha azt akarjuk elérni, hogy a haza ne legyen pusztá szó, elvont fogalom a gyermekek előtt, de testté lett ige.

Befejezem végre a földrajzi oktatást az V. osztályban Európa országainak és az öt világ-résznek vázlatos ismertetésével, a földgömb s néhány fontosabb csillagászati ismeret közlésével és a tanultaknak rövid átismétlésével.

Ennyit a tananyag kiválasztása és fölosztásáról az osztatlan és részben osztott falusi népiskolában, melyeknek számára én a mainál sokkal világosabban körvonalozott tantervet követelek: olyat, mely a földrajzi oktatást a nép gyermeke számára intenzivebbé, az életre kihatóbbá tudja tenni.

Legyen azonban tananyag-kiválasztásunk, föl-osztásunk és elrendezésünk bár a legnagyobb körültekintéssel, mindez nem biztosítja számunkra a sikert, ha csak nyomon nem követi ugyanazt a második kellék: *a világos előadás*.

Nem egy jeles képzettségű tanítótársamat hallottam már így panaszkodni: minden időmet, összes erőmet a tanításnak szentelem; egész a hajszálig pontos vagyok a tanterv és órarend betartásában; sőt még többet is teszek ennél: önmagán kívül is foglalkozom növendékeimmel, szóval egészen az iskolának élek s mégis az eredmény nem az, a mit én szeretnék, nem olyan, a milyent ennyi fáradság, ily odaadó munkásság máni joggal elvárhatnék. S minden ilyen esetben, ha az eredménytelenség oka után kutattam, csakhamar rájöttem, hogy az én panaszkodó kollegám csakugyan kitünően érti a tantárgyokat, előadása beillenék akár akadémiai székfoglalónak, csak az az egy hibája van, hogy sehogy sem bírja magát megérteni. Pedig ez a legfontosabb a tanításnál. A mit a gyermek megért, azt szívesen hallgatja és tanulja is; a mit azonban nem ért meg, az iránt természetesen nem érdeklődik, abból lelkének semmi haszna. Innen a tanításnál a legfőbb törekvésünknek oda kell irányulni, hogy magunkat minél jobban megérthessük. Ezt pedig elérhetjük a világos, egyszerű szavakba foglalt előadással. Ez okból tartozkodjunk a népiskolába egyáltalán nem való tudományos színezetű előadásoktól, a gyermekek előtt érthetetlen meghatározásoktól, melyre legelőbb alkalom, ha csakugyan magát fitogtatni akarja a tanító, a földrajz tanításánál kínálkozik; lévén a földrajz anyaga az összes népiskolai tantárgyak között a legszélesebb körű; e helyett inkább igyekezzünk lehetőleg a gyermekek lelki világába képzelni magunkat s az ő egyszerű nyelvükön szólni hozzájuk. Gondolatainknak rövid, de velős mondatokban, világos, könnyen érthető szavakban iparkodjunk kifejezést adni. Elsietnünk nem szabad a dolgot, de a lényegét hosszú lere eresztett magyarázatokba burkolni éppen nem szabad. A mi az előadás világosságát illeti, leginkább ajánlanám megszívlelésül Diesterweg eme szavait: «Figyelj mindig a jó kijelésre, hangsúlyos előadásra és helyes elrendezésre».

(Folyt. köv.)

Cs.-Várkonyi.

Erdődy Ferencz.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Felhívás a hazai kath. tanítóegyesületek elnökeihez.

A kath. tanítók országos bizottságának tanügyi tanácsa az 1900-ik év november havi ülésében az alábbi kérdéssel foglalkozott: miként volna megoldható, hogy a tanítói javadalomként élvezett földadóját ne a tanító, hanem az iskolafőntartó bírja.

A tanácsülés határozatához képest — hivatalos közlönyünk útján — kérjük az igen tisztelt tanítóegyesületi elnökségeket s az ügymenet gyorsítása szempontjából minden egyes tanítót és iskolafőntartót: szíveskedjenek alulírt egyházi elnökököt (Nagyvárad, papnövelde) értesíteni, kik

vannak közülök oly állomáson alkalmazva, hol a javadalmukhoz tartozó földek után az adót nem ők, hanem az iskolafőntartók fizetik, s mennyit tesz ki ezen adóösszeg.

Szíves válaszukat (a lakhely és egyházmegye megnevezésével) a hazai tanítóegyesület érdekében mihamar kérjük, hogy már e hó 21-iki tanácsülésünkön a további teendőkre nézve megállapodásra juthassunk. Kelt Nagyváradon, 1901 márczius 6. Számboronszky Rezső elnöki titkár. Dr. Steinberger Ferencz egyh. eln., nagyv. kanonok.

EGYESÜLETI ÉLET.

Pályázati hirdetés. A «Sopronvidéki róm. kath. Néptanítóegyesület» I tétel kidolgozására hirdet pályázatot. A tétel ez: Mit tehet a tanító a gyermekek érzékiségének megfékezésére s mit az e tekintetben már romlottak javítására? (Was kann der Lehrer zur Unterdrückung der sinnhaften Sinnlichkeit der Kinder thun und was für Mittel stehen ihm zur Besserung jener zur Verfügung, die in dieser Hinsicht schon verdorben sind?) A legjobb dolgozat jutalma 30 korona a másodiké 15 korona, a harmadiké 10 korona. Pályázhat minden egyesületi tag. A pályamunka magyar vagy német nyelven írható meg s legalább 1 $\frac{1}{2}$, de legföljebb 2 $\frac{1}{2}$ írott ívre terjedjen. A pályamunka a szerző nevét magában foglaló, lepecsételt jelzés levélkével együtt 1901 évi június hó 15-ig az egyesület elnökéhez, Rohn Nándor el. isk. igazgatóhoz Sopronba küldendő. Sopron, 1901. évi február hó 22-én. A választmány megbízásából: Millner Antal, s. k. egyes. főjegyző. Rohn Nándor, s. k. egyes. elnök.

IRODALOM.

A katolikus népiskolák és népoktatási intézetek t. vezetőihez és tanítóihoz!

A közoktatásügyi miniszter rendelete szerint az állami és államilag segélyezett népiskolákban a jövő tanévben használatni szándékolt tankönyvek megállapítása mindenkor már márczius hónapban eszközözlendő; ezen rendelet nem vonatkozik kath. iskoláinkra, mindazonáltal itt is sok helyen követőkre talált. Ez a körülmény arra indítja alulírott könyvkiadóhivatalt, hogy fölkerje kath. iskoláink és népoktatási intézeteink t. igazgatóit, iskolaszéki elnökeit és tanítóit, hogy a jövő iskoláévben használandó tankönyvek megválasztásánál és megállapításánál első sorban a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent és a katolikus iskolák számára szükségesített népiskolai tankönyveket vegyék szíves figyelembe.

A régiebb kiadású «Bárányp»-féle ABC-ek, olvasókönyvek változatlanul még most is kaphatók; de ezekből újabb, kitünő tanferfiak által teljesen átdolgozott, képekkel ellátott és erős, finom papírra nyomtatott kiadások is jelentek meg, melyek kitünő tartalmuk és szép kiállításuk, valamint olcsó áruk folytán katolikus népiskoláinkban mindig több és több tért hódítanak.

Újabbban is több népiskolai tankönyv jelent meg a Szent-István-Társulat kiadásában, melyek általánosságban a legnagyobb elismeréssel fogadtattak. Ezek közül különösen következőkre hív-

juk föl a figyelmet: Az osztatlan iskolák számára a régebben kiadott *Mócsy-Petrovics és Scholtz-féle Olvasó- és Tankönyvek* kívül újabban megjelent s az osztatlan iskolák vezetői által igen kedvezően fogadott és a használatban igen kívülálóan bevált *Katholikus falusi iskolák Olvasó- és Tankönyve*, az osztatlan iskolák III—VI. osztálya részére. Írta *Ember Király*. (Ara kötve 88 fill.) — *A magyar nemzet története*, kapcsolatban a világtörténelmi főbb eseményeivel. Írta *Győrffy János*. (Ara kötve 48 fill.) — *Gazdaság- és kétszertan főiskolák számára*. (Ara kötve 40 fill.) *Gazdaság- és kétszertan leányiskolák számára*. (Ara kötve 32 fill.) Mindkettő szerzője *Mócsy László*. *A keresztény katolikus Anyaszentegyházéről történet*. Írta *Németh Gyula*. (Ara füzve 40 fill.)

Továbbá kitűnő és melléte — terjedelme és kiállítását tekintve — hallatlan olcsó olvasókönyv jelent meg a gazdasági és ismétlő-iskolák használatára. Címe: *Olvasókönyv gazdasági és ismétlő-iskolák számára*. Írták: *Procsziger-Számórd-Szokoló és Réva*. (Ara 1 korona.)

Igen egyszerű a számtani oktatáshoz *Győrffy János-féle Föld Egyszerű*. (130/80) cm. (Használati utasítás minden példányhoz mellékeltek.) Ara vászonra fölnyva, fölül alul léccel ellátva, 3 korona 20 fillér. Csak papíron (fölhuzatlanul) 1 korona 20 fillér.

A fül egyszerű kivételével úgy régebb, mint az *III. felszolt nyelvi tankönyvekből kívánatra készülni küldünk bevezetés czéljából ingyen és bérmentve mutatvány példányt, szintágy a mostan kibocsátott és a Szent-István-Társulat összes kiadványait felszolt jegyzéket.*

Tisztelettel

a Szent-István-Társulat
könyvkiadóhivatala.

Budapest, VIII. Szentkirály-u. 28 b.)

Kerelem a felismerendő lelkeskedő papsághoz és tanító urakhoz! Mindnyájukat athat azon meggyőződés, hogy meg lehetlen sok a tenovalónk a felü gondjainkra bizott nepe érdekében. Ki is veszszük részünket nemcsak a szószéken és az iskolában, de a társadalomban is. Csak hogy ez utóbbi tekintetben mégis nagyon korlatozzák tevékenységünk terét a különös társadalmi viszonyok, amelyek sokszor hosszú időre is hozzáférhetlenné teszik számunkra a családokat, hogy velük közvetlenül érintkezésünk; ez pedig nagy baj, mert a mit mi vasár- és ünnepeinknél egy óra alatt a templomban fölépítünk, azt ottennék akár közvetlenül szavakkal, társadalmi folytonos befolyásukkal, rossz példájukkal stb.; — akár pedig közvetve, lelket mefelyező olcsó olvasmányokkal, — egész heten át szászor is tönkretéhetik. Föltétlenül szükséges tehát magában a családban folytonosan őrt állanunk. A mit nem tehetünk meg személyesen, megteszik Isten kegyelmével a mi fül helyetteseink, a jó, a vallás-erődési olvasmányok: Hasson oda minden pap, minden tanító, hogy minden család asztala meg legyen rakva ezekkel, hogy jótékony barmatuk, mint Isten kegyelmének eszköze, öntözze a templomban, és az iskolában elvetett isteni magot; és virulni fog az Isten föm országának kertje. — annál kevesebb családás okozta keserűség fogja érné a lelkipásztort, valamint munkatársát, a tanítót is. Hogy mind több ilyen terü észetül — a zél könnyebb elérése vegett egyóttal szórakoztató — olvasmány ájon a föl papság és tanító urak rendelkezésére: Isten és nagyotkai munkatársaim jóvöltából, valamint az Eszter-

gom-főegyházmegey. Nyitra, Szepes és Besztercebánya egyházmegyei föl. Hatóságok dícsérő buzdítása mellett folyó évi márczius elsőjétől kezdve két-kéthetenként töt nyelven fogom kiadni a Szent-István-társulati (népiratka) egyes füzeteit. Bizonyosan a föl, lelkeskedő papságnak és a tanító uraknak is közös óhaja, hogy ezen füzetek a legszegényebb családok tulajdonává is lehessenek. Hogy ezt lehetővé tegyem, az iratkaik arait a következőképen akarom megszabni: a 12 oldalig terjedő füzetkének ára 2 fillér volna; az utána következő 16 oldalnak, tehát 28 oldalig terjedő füzetnek 4 fillér, és így minden következő 16 oldal után 2 fillérrel több. Ezen számítás mellett azonban csak azon esetben adhatom a füzetkéket, ha minden kiadásból összesen legkevesebb 50,000 drb. kéltér. Bizalmas és reményteljes kérelmem odairányul tehát, hogy szent vallásunk, édes hazánk és a reánk bizott nép föl felfogott erkölcsi s anyagi érdekében minden föl: lelkipásztor és tanító legyen a füzetkek terjesztésének buzgó apostola, hogy minél több elkéljen. Sokat tehetnek a föl, lelkesz urak a füzetkének a szószékről való ajánlásával, a tanító urak pedig azoknak a gyermekek révén való terjesztésével. Egyszerűmind arra is alázattal kérem őket, hogy a füzetek után bezedelt filléreket esetről-esetre ezimenne küdeni ne terhelhessenek. Halára köteleznék engem azon föltszít lelkesz urak, kiknek vegyesajkú leveik vannak, ha előre megírják azt: hogy fölét kélténe el náluk. Másutt 10—20 lélekre egy füzetet fogok számtani. Együttal tisztelettel nyilatkozom, hogy a tiszta jövedelemnek két harmadrészt egy, a tanítói árvek neveltetésére emelendő arvához alajára fogom gyűjtem, avagy a kitezendő közóhajhoz lépest a befolyt jövedelmet évről-évre ugyanazok neveltetésére fordítani. Kötelességemnek fogom ismerni, hogy annak idején számot is adjak sáfarkodásomról. Nagy-Tapolcsány, 1901. január hó. *Knika Constant*, körházi lelkesz.

VEGYESEK.

A bibornok-herceggprimás a kath. tanítóknak. Vaszary Kólos bibornok-herceggprimás 5 főmagassága a föle eddig is mindenkor méltányolt országos kath. tanügyi tanács és bizottsággal szemben legújabban abban mutatta ki jóakaró támogatását, hogy a bizottság központi irodájának felállítására évi 400 korona állandó segélyt biztosított.

Meszlyényi püspök a nevelésért. Ily ezimenne idétük a szatmár-egyházmegeyi püspöki körlevélnek a népoktatásra vonatkozó közlését. Örömmel láttuk, hogy közlésünket az *Állottmány* is átvette, miáltal szélesebb körben vált ismertté az az apostoli munka, a mit Meszlyényi püspök úr ömeltösága a haza keleti határszélén a magyar nemzeti kultúra terén végez. Ezúttal alkahanunk van összegben is kimutatni, a mit az áldozatkész püspök a katholikus és hazulias nevelés oltárára áldozott. A pótló értesítés így szól: Püspökünk ömeltösága jótékony és iskolai czélra esodálatosan sokat ajándékoz: csak a múlt évben a püspöki körlevél III. számú kimutatása szerint a fönt czélokra 111,254 korona 61 fillért (száztizenegyezer kettőszázötvennégy korona 61 fillért) adott. Ily nagy összeg valóban fölmentésre méltó és követendő nemes példaul felállítható.

Szülök gyűlése. A budapesti nepeve ok egyesületnek hívására vagy száj anyu és néhány családapa gyűllt össze, hogy iskolabájáro gyermekek érdekében tanácskozzanak. Két kérdéssről föllyt a vita: Adjón-e a tanító házi föladatot és segítsen-e a szülő a házi föladat elkészítésében? Az egyik szülő leveles föladatot óhajt a fiának s azt hiszi, hogy egy kevesse segíteni kell a gyermeknek. Egy másik szerint a tíz éven aluli gyermeknek minél kevesebb vagy semmi föladat sem való. Egyik anyu a föladat ellen van, mert úgy is mindig a nagyobb testvér esinálja meg a kisebbnek: azt tartja, hogy elég az iskolai négy tanítási óra, hagyják a többi időt sétára, játéokra. Egy negyedik szülő meg azt mondja, hogy a feladványok csak úgy érhetnek valamit, ha a tanítók azokat belküsmer-

...en at is nezik. Márczius 3-án, délután négy órakor volt a második szülői konferencia. A konferencia tárgya volt a szülők meglátogatása, vagyis hogy a tanítók meglátogathassák azokat a szülőket, a kiknek tanácsot kell adni arra nézve, hogyan neveljék gyermekeiket. Reánk a legelső gyűléses az a benyomást teszi, hogy a modern népiskolától, melyhez a gyermeket és szülőket nem választja a hit melege, igen elidegenedtek gyermek és szülő egyaránt, ezért szükséges mesterséges intézményekkel vajamélyes viszonyt létesíteni, mert különben iskola és család végleg szétválhat egymástól.

Az éneklés egészségtani hatása. Barth törzsorvos véleménye szerint, mondja az Egészségügyi I. az éneklésnek nagy egészségtani értéke van. Az éneklés folytán a levegő és kilégzés melyebb lesz, a tüdőnek levegőt befogadó képessége nagyobb és az izomzat erősebb lesz. Az anyagcsere növekszik, étvágy és szomjúság erősebb lesz, a rekeszizom és hasfal mozgásai az emésztésre jótékony befolyást gyakorolnak. A gége, az orr és a garat erőteljesebb kifejlődését is előmozdítja az ének, a hallás finomabbá válik. Az éneklésnek oly sokféle vonakozása van az egészségghez, hogy a chronicus tüdőhurutok ellen is alkalmas gyógyjárásnak tekinthető.

Igazgató-tanárválasztás az egri érseki tanítóképezdeben. Samassa József dr. egri érsek, Babik József egri első tanítóképzőintézet igazgató-tanárt tiszta-bábolnai jogbíróssá nevezte ki és az így megüresedett igazgató-tanári állásra Venczell Ede egyházmegyei tanfelügyelőségi titkárt és bírókatól nevezte ki. Babik József tizenegy évig működött az egri tanítóképzőintézetnél s mint műköző káplán, 1889-ben nevezte ki Samassa József dr. érsek a magyar nyelv és történelem tanárává. Babik már ekkor ismert nevű kath. író volt s új szívének egész melegségét, lelkiének idealizmusát és rajongó hazaszeretettel vette magával a tanári katedrára 1898-ban. Vincze Ájos hivatalval igazgató-tanár lett s mint ilyen a hittant és földrajzot adta e ő. Közben pedig összes szabad idejét az eruditolnak szentelte. Az új igazgató-tanárt, Venczell Edet február hó 3-án tartott tanári konferencián kiáltta be állásába Katinsky Gyula főszekesegyházi kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő s a tanítóképzőintézet igazgatója. A konferencián megjelent Babik József is. Katinsky Gyula igazgató mindenek előtt meleg szavakkal emlegette meg Babik Józsefnek a tanári pályán szerzett kitűnő érdemeiről, majd az új igazgató-tanárt ajánlotta az intézet tanári karának jóindulatába és szeretetébe. Babik József ezután érzékeny búcsút vett a tanár-társulattól, kikkel együtt működött a tanítóképezde, tehát kézzel a népnevelés magasztos pályáján Venczell Ede kért arra a tanári kart, hogy támogassa őt törekvésében, melyek mindenkor a tanítóképzőintézet javának előmozdításában fognak nyilvánulni.

A budapesti tanítók egymasért. A budapesti tanítók segítő egyesülete tartotta XXXVII. évi közgyűlést Veredy Károly dr. fővárosi tanfelügyelő elnöklésével a tanítók kaszinójában. Veredy Károly elnöki megnyitóban kiemelte, hogy az egyesület a teltölt évben 64537 koronát fordított jótékony célra, még pedig 168 tagjának kamat nélküli való kölcsön alakjában adott 54270 koronát, az elhalálozott tagok hátramaradtjainak 4100 koronát, 11 tanító gyermekének ös-lendőjépen 1400 koronát, és átutaltó vidéki tanítóknak segítség czímen 767 koronát adtak ki. E mellett nem kevesebbel, mint 10.600 koronával gyarapították vagyonukat, a mit egyrészt a hatóságok és az emberbarátok áldozataészségével tehettek meg csupán. A tagok száma volt 815, a szaporodás 47. A vagyon ma: 123.604 korona, a temetkezési alap 26.050, az ös-lendőjépen 50.404 és a kamat nélkül kölcsönadott pénzösszege: 54270 koroná. Az elnök beszéde végen megemlédett érzéssel mutatótt rá, hogy a tanítóság fokirult a társadalmi életben, tekintélyben, műveltségben és lelkiismeretében. Walter Károly egyesületi főtitkár tette meg ezután titkári jelentését, melyben a közgyűlésnek bejelentette, hogy az egyesület Axamiethy- és Faller-alapot létesít. Megemlékezik még az egyesület múlt évi halottairól.

A népiskola és középiskola kapcsolata. A Magyar Pedagógiai Társaság ülésén Körösi Heinrich olvasott

föl arról a kapcsolatról, a mely a nép- és középiskola között fömáll. Körösi Heinrich úgy állította föl a kérdést, hogy kelle-e a népiskolának a növendékeit a középiskolára előkészítenie, illetőleg, hogy jogos-e a középiskola panasza arról, hogy a népiskolából készületlenül kapja a tanuló anyagot. Szerinte úgy az állami, mint felekezeti iskolából kikerült tanulók a főgimnázium első osztályában jobban állják meg helyüket, mint az úgynevezett előkészítő osztályokból kikerült diákok. Másrészt a kétféle népiskola szervezését törvénybe ütközőnek mondja. Nálunk a tranzió lyceé mintáára ezért nem lehet a középiskolák mellé elemi szakaszt föllábitani külön tantervvel és hogy tekintve azt, hogy a népoktatás fajsúlya és számbeli aránya szinte elnyomja a középiskolát, nem a népiskolának kell a középiskolához alkalmazkodnia, hanem megfordítva. De pedagógiai szempontok is e mellett érvelnek. Hivatkozik a gimnáziumi utasításokra, a mely helyesen azt kívánja, hogy a gimnázium alsó osztályában a rokon tárgyak egy kézben legyenek, hogy minél kevesebb tanára legyen a kezdő fokán a 9-10 éves fiúnak.

Szent keresztuti és más ájtatossági gyakorlások. (Stációskönyv.) Jezus Krisztus kinszenvedéséről és haláláról. Ara kötve 20 fillér.

Gyónási könyvecske katolikus gyermekek számára. Irta Dreher Tivadar. Ara kötve 36 fillér. Megrendelhetők — legzélszerűbben az ár előleges beküldésével — a *Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában* Budapest. VIII., Szentkirályi-u. 28b.

Szerkesztői üzenetek.

F. V. O. N. Igen, egyik sem akadályozza a fölhozottak közül — **B. Gy.** Beerkezett, a sorsáról értesítettük. Kéziratok visszaküldésére nem vállalkozunk. — **Sz. J.** Beerkezett. — Több levélre a jövő számban felelünk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Magasfalu (Hoch-leitno, Pozsonymegye) rom. kath. tót tanmylvú népiskolánál III. és IV. osztálytanító állásra márczius 15-ig pályázat hirdettetik. — Javadalmazása egy-egynek 1. államsegélyből 660 kor., 2. községtől 140 kor., 3. faátalány 40 kor., — egy szobából álló lakás a legszükségesebbekkel ellátva, 5. faszin. — Kötelességek: egy osztályt önállóan vezetni, a kántoriakban a plebanos rendelkezésre segédkezni, az ismétlő-iskolát tanítani, a gyermekekkel templomba és egyéb istentiszteletre járni. Egy próbaév leteltével a próbaév beszámításával véglegesíttetik. A megválasztandók egyikének jó magaviselet és szorgalom mellett elsőbbsége lesz ahhoz, hogy a jövő tanév kezdétével a II. osztálytanítói állásra, a mely jelenleg ideiglenesen van csak betöltve és a mely egy elsőmelelti úri lakással van egybekötve (két szép szoba, nagy zárt konyha, kamara, padlás, pince, faszin) leendő megválasztva. Ha férfi tanító-tanítónő nejevel tolyanodnék és megválasztatnék, akkor ez emített lakást e tanév végeig ideiglenesen élvezetbe azonnal megkapják. Zeneismeret és német nyelv bírása az illetőre előnyös. A folyamodványok *ft. Gond Igáncz* alesperes írchoz Stomfára küldendők. Az állás legkésőbb *április 1-én* elfogajandó. 85. 1-1

Az alsó-palójtai (Hont) kántortanítói állásra ezenel pályázatot hirdetek. Javadalmazása: 2 szoba, konyha, kamra, pince, 6l és istállóból álló lakás, kisd-ol kert, 12479 □-öl jó karban álló szántó, melynek felet a hívek művelik, 3548 □-öl rét, jó 6 öl fa, 40 kor. ismétlők oktatásáért, circa 40 frt stóla, 50 frt földij, 60-70 frt borpénzváltás, 20 frt melles. A kürtösi határban 2 kat. hold szántó, mely azonban csak addig marad az alsó-

palotjai kántortanító huszadikában, a míg N. Károly egy-
tázig Palotához tartoznak. A kellőleg felszerelt okmányo-
kat az alsó-palotjai róm. kath. iskolaszékre ezimev.
Értisz. *Morcsay Lipót* tanfőnökvé-esperes úrhoz *Ferbőz*-ra
(Negrádn.) kerem küldeni. *Bognár Adám* isk. sz. elnök.
82 1—1

Egri érseki megye.

A **tisza-palkonyai** (Borsodmegyei) róm. kath. tanítói
állásra pályázat hirdetik. Évi fizetése 800 korona
(melyből 662 kor. államségély.) Lakása áll 2 szoba, élés-
kamra és konyhából, van 200 □-öles házikert és istálló.
A tanterem fűtésére 60 koronát kap. Tanítói oklevéllel
bíró róm. kath. tanítók kelőleg felszerelt kérvényeiket
ápril 7-ig ut. *Vajdásy Gyula* felkész. iskolaszéki elnök
úrhoz küldjék be Tisza-Palkonyára. 89 1—1

Kassai egyházmegye.

Rozgonyban Kassa melletti folyó évi márcz. 25-ig
elemi tanítói állásra pályázat hirdetik. Pályázhatnak
képesített róm. kath. vallású férfi és nőtanítók. Tannyelv
többnyire magyar. A vallás és ismétlők oktatása, külön díjazás
nélkül, kötelesség. Javadalom: Rozgonytól 150 frt. állam-
ségely 226 frt. és korpótlék, 3 öl fa befuvározva, 1/2 hold
körtölök és lakás: két szoba, konyha, kamra, istálló, tyúk-
és sertésöl, fatartó, pincze, padlásrészellet. Felső-Ölesvár,
1901. márcz. 1. *Kovács Tamás*, plébános. 81 1—1

Munkácsi egyházmegye.

Az **Ujbardi** (Maramarosm.) gör. kath. éneklész-tanítói
állomásra törvényes áresedésben levő, annak betölté-
sére 1. ó. április 4 ik napja állapították meg. A fizetés
állami kiegészítéssel egyetemben 800 korona, kétszobás
lakás, konyha, és külső épületek. Személyes megjelole-
nes kívánlatok. 13. iskolaszék. 86 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Pályázat a **bodonospataikai** róm. kath. kántortani-
tóságra. Javadalmazása: alapítványokból 64 kor., egyház-
megyei segély 320 kor., Jávori-féle alapítványból 70 kor.,
ismétlőiskoláért 60 kor., tandíjből 20 kor., alapítványi
mások után 20 kor., állami korpótlék, stólából 100 kor.,
23 magyar hold szántóföld, 6 öl fa, 8 köböl rozs, 1 szekér
szena, lakás és kert. Tannyelv magyar-tót. Pályázati ha-
táridő *márcz. 17.* Az okleveles folyamadók kérvényeiket
az *iskolaszék*re ezimevbe küldjék (u. p. Paptalva, Bihar-
megye). *Jácso István*, plébános. 88 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A **Jánosházai** (Vasm.) róm. kath. magyar iskolához
osztálytanító vagy -nő kerestelik. Lakása: szekrény, ágy,
asztal, székkel bútorozott szoba. Díja 800 korona: zom-
bathelyi kert meácsesre számíthat. A kérvények *f. évi*
márcz. 17-ig küldendők be. Jánosháza, 1901. márcz. 7.
Koröföldi Vince, plébános. 86 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Pusztai iskolai tanítóállásra Fehérmegyében *márcz. 15-ig*
pályázat hirdetik. Évi javadalom a következő:
Kézpénz 240 korona, buza 472 kgr., rozs 528 kgr., árpa
160 kgr., só 11 kgr., lágya 12 méter, kukoriczaföld 1 hold,
repaföld 1/2 hold, kender 1/2 hold, tehentartás két darab,
sertéstartás 1 db öreg, 2 db két éves, 2 db egy éves. Isko-
lasiink után jár 14 fillér naponként és fejenként. Köteles-
sége a mindennapi iskolán kívül az ismétlőiskolásokat
oktatni és minden szombaton délután az iskolahelyiség-
ben összegyűlt híveknek litániát tartani. Kérvények nagy-
mondóságu gróf Zichy Nándor kegyurhoz intézendők.
Borítékezzim: *Uszongy Gyula plébános* és iskolaszéki
elnök *Duna-Arógy*, Fehérmegye. 72 2—3

Az **Agárd** pusztai kántortanítói állomásra pályázat
hirdetik. Javadalmazása: szabadlakás. Kézpénz 147
kor., templomruhamosásért 50 kor., ismétlőiskola után
40 kor., negy gyasmisékért 20 kor., stóla 20 kor., buza
400 kg., rozs 900 kg., bór 342 l., 1 és 1/2 hold kukoricza-
föld felszántva, 2 1/2 hold kenderföld, 7 m. hasábfá, 10 és
1/2 m. botfa ruhamosás és iskola fűtésre. A gazdasági irodá-
ban teljesített munkálatokért kap ad personam: Kézpénz
52 kor., buza 300 kg., rozs 360 kg., árpa 390 kg., egy

tehen téli és nyári tartása, egy növendék fölneveltetése,
sertés legelőre járása. Okleveles tanítók gróf Nádasdy
Ferencz úr ó excofentiajához intézett kérvényeiket *már-
cz. 24-ig* a *plébánusihoz* utnak *Agárd* (u. p. Dinnyés,
Fejérm.) nyújtás be. 84 1—1

Vácsi egyházmegye.

Zzambokon kántortanítói állás nyílt meg. (L. 8. szá-
m.) — Mint más jó helyen, itt is van jelelt, de biztosítva
senki simes. Kiváló képesség nélkül azonban kár a költ-
ségért. Próbára bármikor jöhetnek. Teendője tanítás nép-
iskolában és kántorkodás magyar nyelvben. 71 2—2

Veszprémi egyházmegye.

Somogy-Szakácsiba a róm. kath. elemi iskolához
okleveles segédtanító kerestelik a felsőbb osztály tanítá-
sára. A kántori teendőkben is segítkeznie kell szűk-
ség esetén. Az állás azonnal elfoglalható. Kérvény az
*iskolaszék*hez intézendő. Évi fizetése 800 kor., és lakás.
87 1—1

KÁNTOROK LAPJA

ezim alatt indul meg **f. évi ápril hó 1-én**
lapunk, mely a hazai kántorok, kántortanítók,
orgonások, s minden egyéb zenekedvelők igazi
barátja lesz. E lapunk a kántorok speciális
érdekeit teljesen felöleli. A 8 oldalas szöveges
főlaphoz 4 old. zenei (kottázott) melléklet esatol-
tatik. Csinos kiállításban, finom papírra lesz
nyomva. Mitan a lap havonként kétszer,
1-én és 15-iken jelenik meg, egy év leforgása
alatt 24 értékes egyházi és világi zeneműre
stb. teszünk szert, ha nem késünk az előzete-
s beküldésével, mely egy negyedére 1 frt.
felévre 2 frt. egész évre 4 frt. — Hirtetése-
ket kerjük a megszámban megjelenő lapba,
azonnal beküldeni az árral együtt: nyolczad
oldal 4 frt. tiszof oldal 2.50 frt.

„Kántorok Lapja” kiadóhivatala:

Budapest. I. kerület, Fehérvári-út 40.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utcza 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir.
udvari orgona-gyáranak főkja. Legolcsóbb áron
kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 27 évi fennállása óta

800-on felül új orgonát

épített, melyek közül 800 esik Magyarországra, a többi
Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz-
és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.